

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

(Dalje)

88.

Na Siciliji.

Sedaj ima Sicilija devet mesecev v letu strašno vročino, in nobene sence. Nasledki so grozni. Ker ni gozdov, ne more se voda nikjer nabirati, toraj dere v premnogih lijakih v struge, reke se napno in pobirajo prst in setev seboj. To traje po kake dni, potem začno vpadati. Zakaj? Ker pritoki in potoki, ki prihajajo z gozdov, polagoma vsahnejo, toraj reke ne dobivajo redne nove vode, zato opešajo. Tisto malo vode, kar je še imajo, pa začne zastajati. Ob takih mlakah se razvija kužnina, ki provzročuje bolezni. Ob vročini zemlja nima potrebne vlage, brez nje pa setev ne more uspevati. A najhujše je to, ker se tudi prst pozgublja z njiv. Veter jo pobira in odnaša. Dokler namreč voda prst zmaka, tedaj je težka in se drži skale, ako tega ni, in jo prehudo žge solnce, tedaj se posuši in zmelje v prah, in kedar veter potegne, vzdigne jo in odnese.

Taka je tudi v Perziji, v Siriji, v Palestini, in po vsej severnej Afriki. Vse te pokrajine, ki so bile nekdanje tako rodovite, kažejo gola rebra. Prav to se pokazuje dosti očito tudi na Španjolskem, na Grškem in v dolenjej Italiji, pa tudi na južnem Francoskem je uže otrpnil marsikater kos dobrega sveta. Te tajne sile prirodne delujejo tiho n malo po malem, ali delujejo neprestano in grozno. Pustinja čedalje bolj sili v kulturne pokrajine, in jemlje prostora evropskim stanovnikom. Res je še dovolj sveta v Ameriki, na Kaplandu in v Avstraliji, ali ti kraji še niso prirejani za evropsko obrazovanost. Tudi se ne zna, ali se bodo dali do celega prirediti. Pod vplivom ondotnega podnebja se spreminjajo evropski izseljenci duševno in telesno, zato mnogi misleci dvomijo, da bi sedanja evropska obrazovanost mogla ondi uspevati in dalje se razvijati. Treba toraj ustaviti nadaljne uničevanje evropske zemlje, če ne propade polagoma tudi cvet evropske obrazovanosti. Ta strah pa imajo večinoma nemški učenjaki in misleci.

Gotovo pa je to, da sili pustinja v Evropo. Pogubljivi upliv njen se pokazuje prav očito še le ondan, kedar jej sam človek na roko gre. Kjer ne veljajo niti ljudstva niti njega vlade, kjer ne delajo jezov pustinj-skemu dajmonu, kjer mu ne grade pota z zelenimi drevesi, kjer ne čuvajo rodovite prsti solca, viharjev in nalivov, ondi dobiva pustošeči dajmon oblast čez deželo. Mnogo se je uže zamudilo v orijentu, v Afriki, zamudilo za vselej. Ali v Evropi bi se dalo še to in ono poravnati. Razvijajoče se prirodoznanstvo nas poučuje v marsičem, kako bi se dala opešana zemlja poživiti in plodnost jej povišati, in napredujoča tehnika nam ponuja raznih pripomagal, s katerimi si moremo obdelovanje vsestranski olajšati.

89.

Ob poljedelstvu v obče.

Na slovanскеj misli ste dve svetinji, ena je sol a druga je kruh. V njima je obstanek in zdravje našega telesa. Narodni pregovori nas sto in stokrat spominjajo, da je v kruhu osnov našega blagostanja, da ni pomanjkanja in lakote, kjer je kruh. Vsakdo to dobro vé, vsakdo se je premnogo potov o tem prepričal. Zato nam je lahko razumeti, da si Slovan ni mogel izbrati boljših darov božjih od kruha in soli, s katerimi milega tujca na pragu svoje hiše pričaka in pozdravi.

Imamo na stotine vrst hrane, ali nobena ni tako vsakdanja, nobena ni tolike vrednosti in važnosti za kulturni razvoj ljudstva, kakor kruh. Vsem narodom je kruh vsakdanja hrana, in kar je najpoglavitejše, v kruhu je izvir in početek vsega napredka in vse kulture. Dokler človek ni kruha poznal, potikal se je po svetu kot lovec ali pastir. Ali kedar je začel vzgojevati žitarice, pustil je pustolovno življenje, ter se je držal kurjšča ali ogajšča, okoli katerega se je sedaj začel vzdigovati sleharni napredek.

Vzgoj žitaric je obdržal nomadska plemena na enem istem kraju, ter jih polagoma odvrčal od negotovega lova. Če tudi so se sprvega taka plemena selila s kraja v kraj, da dobé rodovitejšo zemljo, vendar se je preje ali sleje konec naredil takemu selenju.

(Dalje prihodnjič.)

Iz deželnih zborov.

Deželni zbor kranjski.

S pridržkom kasneje dopolnitve našega poročila omenjamo danes izmed prejšnjih sej pred vsem seje XVI. micule sobote, ki je trajala od zjutraj 9. ure do $\frac{3}{4}$ 2 popoldne, posebno za to, ker je bil pri tej seji v razpravi proračun deželnega zaklada za leto 1889.

Ta točka, akoravno na dnevnem redu stavljena na zadnje mesto, obravnavala se je vsled posebnega sklepa prva. Ker je navada pri vseh zborih, da se pri razpravi proračunov opozicija kaže v svoji spretnosti ali nespretnosti s tem, da kar moč oestro in strogo prerešetava gospodarstvo večine, pričakovati je bilo tudi, da bodo pri tej priliki zastopniki velikega posestva padli po slovenski narodni večini deželnega zbora ter ji vsaj navidezno dokazovali „kako pogubonosno je za deželo njeno gospodarstvo“, toda nič tega in ničesar takega se ni čulo.

Splošna razprava je sicer trajala krog 2 ur in vdeležili so se je: poročevalec dr. Moše, odbornik Deschmann in zopet Detela, Murnik, Schwegel. Šuklje, Vošnjak in konečno zopet poročevalec dr. Moše, toda opozicija omejila je svoje nasprotovanje na to, da je deželnemu zboru očitala, da privoleva deželnemu odboru